

Innehåll

Förord 9

Inledning 11

Kapitel 1. Utrikeshandelns utveckling 13

Betalningsbalansens utveckling och den ekonomiska politiken 13

Utrikeshandelns relativa betydelse 25

Exportens varustruktur 28

Exportens länderstruktur 33

Importens varustruktur 37

Importens länderstruktur 41

Kapitel 2. Utrikeshandelns tillväxteffekter 45

Utrikeshandelns inverkan på ekonomisk tillväxt 45

Efterfrågeeffekter 47

Produktivitetseffekter 61

Effekter på kapitalbildningen 74

Kapitel 3. Exportens bestämningsfaktorer 77

Några utgångspunkter 77

Den aggregerade exporten och världshandeln 78

Exportens bestämningsfaktorer under åren 1899–1937 80

Exportens bestämningsfaktorer under åren 1938–1965 84

Några synpunkter på omkastningens inverkan på exportens varustruktur 90

Exogenitetsantagandet för exporten 92

Kapitel 4. Handelspolitikens inverkan på varuhandeln 94

Handelspolitikens inverkan på exportkvot och hemmamarknadsandel inom olika industribranscher 94

Handelspolitikens inverkan på den aggregerade importen — en modellanalys 102

Kapitel 5. Utrikeshandeln och ekonomisk tillväxt — en sammanfattning 109

Utrikeshandeln och den ekonomiska tillväxten under perioden 1871–1913 110

Utrikeshandeln och den ekonomiska tillväxten under perioden 1913–1939 116

Utrikeshandeln och den ekonomiska tillväxten under perioden 1939–1966 117

Bilaga A. Det statistiska materialet 120

Några kommentarer om det statistiska materialet och några sammansättningsmetoder 120

De statistiska metoderna 121

Bilaga B. Tabellbilaga 123

Litteratur och källor 149

Förteckning över diagram

1. Bytesbalansens saldo i procent av bruttonationalprodukten till marknadspris åren 1871–1966 16
2. Standardiserade växelkursindex med avseende på export och import. 19
3. Värde-, pris- och volymindices för exporten och importen samt terms of trade åren 1871–1966 22
4. Exportens och importens procentuella andel av bruttonationalprodukten till marknadspris åren 1871–1966 26
5. Exportens varufördelning i procent åren 1871–1966 30
6. Exportens procentuella fördelning på länder åren 1871–1966 34
7. Importens varufördelning i procent åren 1871–1966 38
8. Importens procentuella fördelning på länder åren 1871–1966 42
9. Samband mellan marginella importbenägenheter ur export och investeringar åren 1871–1966 58
10. Exportkvot och hemmamarknadsandel i procent inom vissa exportintensiva industribranscher åren 1871–1913 96
11. Exportkvot och hemmamarknadsandel i procent inom vissa importkonkurrerande industribranscher åren 1871–1913 97

12. Exportkvot och hemmamarkandsandel i procent inom vissa exportintensiva industribranscher åren 1921-1966 100
13. Exportkvot och hemmamarknadsandel i procent inom vissa importkonkurrerande industribranscher åren 1921-1966 101
14. Differensen mellan importens faktiska och hypotetiska årliga utveckling åren 1871-1965 105
15. Bruttonationalprodukten per capita i löpande och fasta priser åren 1861-1913 114

Förteckning över tabeller.

1. Genomsnittlig årlig procentuell tillväxt i export och import åren 1871-1913 17
2. Genomsnittlig årlig procentuell tillväxt i export och import åren 1913-1939 20
3. Genomsnittlig årlig procentuell tillväxt i export och import åren 1939-1966 24
4. Parameterestimat för modellerna (5 a), (6 a) och (7 a) åren 1871-1966 56
5. Exportens absoluta och relativa bidrag till nationalinkomstens årliga tillväxt i mkr respektive procent åren 1871-1966 60
6. Parameterskattningar av produktionsfunktioner med och utan utrikshandeln åren 1871-1966 67
7. Importkapacitetens absoluta och relativa bidrag till produktionsvolymens ökning åren 1871-1964 71
8. Den svenska andelen av världsexporten av industriprodukter åren 1899-1937 samt den svenska andelen av världsexporten av samtliga varor åren 1938-1965 79
9. Förändring av procentuella varugrupsandelar i världsexporten samt av Sveriges procentuella andel av världsexporten inom olika varugrupper åren 1899-1937 81
10. Den svenska exporttillväxtens hypotetiska fördelning på effekterna av förändringar i världsexportens storlek, varugrupsstruktur och svenska varugrupsandelar i procent åren 1899-1937 82
11. Förändringar av procentuella varugrupsandelar i världsexporten samt Sveriges procentuella andel av olika varugrupper i världsexporten åren 1938-1965 85
12. Den svenska exporttillväxtens hypotetiska fördelning på effekterna av förändringar i världsexportens storlek, varugrupsstruktur och svenska varugrupsandelar i procent åren 1938-1965 86

13. Den svenska exporttillväxtens hypotetiska fördelning på effekterna av förändringar i världsimportens storlek, länderstruktur och svenska marknadsandelar i procent åren 1938–1965 87
14. Importens inkomstelasticitet och prisrelationselasticitet åren 1871–1966 103
15. Trendmässig procentuell årlig förändring av importvolym, bruttonationalprodukt i fasta priser samt prisrelation åren 1871–1966 107
16. Nationalinkomstens och prisrelationens absoluta och relativa bidrag till importvolymens tillväxttakt åren 1871–1966 107